

До:

Министър на околната среда и водите

Копие до:

Председател на Народното събрание

Председател на парламентарна комисия по околна среда

Главен прокурор на Република България

Посолство на Швейцария

Directorate-General for Environment - European Commission

Относно: Закон за мерките по време на извънредното положение и изгарянето на пестициди на територията на страната.

Уважаеми г-н Димитров,

От името на Коалиция "За да остане природа в България" изразяваме несъгласие да се извършват дейности по обезвреждане на пестициди на територията на страната.

В Национален план за действие по управление на Устойчивите органични замърсители (УОЗ) в Република България 2012-2020 г. е записано, че са предвидени "последващи дейности по окончателното обезвреждане на тези УОЗ - пестициди извън страната и е осигурено външно финансиране чрез Швейцарската програма за износ и обезвреждане на залежали пестициди извън територията на България". България не разполага с инсталации за обезвреждане на залежали пестициди, гарантиращи спазване изискванията на Стокхолмската конвенция.

По информация от проекта "Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност", който се извършва по Българо-швейцарската програма за сътрудничество и трябва да е приключил в края на 2019 г., е видно, че пестицидите ще бъдат изнесени извън пределите на страната за изгарянето им в специализирани инсинератори. За проекта се знае от вече далечната 2010 г., но има много забавяния във времето, като дори и крайният срок 7-ми декември 2019 г. е удължен.

От официалната страница на фонда разбираме, че в проекта става въпрос за 4 388 тона негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита в 216 склада за съхранение на

територията на цялата страна. Тези силно токсични вещества са натрупани преди 1990 г. в някогашните ТКЗС-та (трудова-кооперативни земеделски стопанства) и АПК-та (аграрно-промишлени комплекси) и голяма част от тях са с неизвестно съдържание и без етикети.

От интернет страницата на Министерството на околната среда също се потвърждава в текст от 25 януари 2019 г., че “Пестицидите ще бъдат обезвредени в инсинератори в Швейцария и Франция при най-високи екологични стандарти. Изпълнителите са водещи компании в бранша с голям опит и изпълнени множество подобни проекти в международен мащаб, което е гаранция за качествено и безопасно премахване и последващо обезвреждане..”.

България е приела да изпълнява Стокхолмската конвенция, защото пестицидите са едни от най-опасните устойчиви органични замърсители, с изключително вредни и дълготрайни последствия, както върху човешкия организъм, така и върху околната среда. Старите пестициди, обект на настоящите промени в закона за извънредното положение са класифицирани като опасни отпадъци и трябва да се третират според изискванията на конвенцията и съответното законодателство.

Извънредното положение в България и други страни в Европа, постановено заради вируса Covid-19, не предполага по никакъв начин изгаряне на токсични вещества без необходими технологии за безопасност. Тъкмо обратното - такова действие крие потенциална заплаха за здравето на хората, живеещи в близост до инсталациите, в които ще се изгарят пестициди.

От публичния регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци показва, че две фирми имат разрешение за изгаряне на пестициди (код 20 01 19* съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците).

И двете разрешения са издадени от РИОСВ Варна, но описанията на технологичния процес в тях са непълни и неточни от техническа гледна точка и не може да се заключи ясно и еднозначно, че при проектирането и изграждането на съоръженията са спазени нормативните изисквания.

Това са камерни пещи с периодично действие. Този вид пещи не са подходящи за изгаряне на опасни отпадъци, в т.ч. пестициди, поради редица технически съображения. Съществува риск от непълно изгаряне, не е посочено наличието на спомагателна горелка, както се изисква от Наредбата.

Няма и достатъчно добър контрол на задължителната минимална температура - температурата в т.нар. първична камера е посочена „в зависимост от калоричността на отпадъка“, което не се допуска съобразно действащото законодателство. Необходимата температура трябва да е не по-ниска от изискуемата в Наредбата и не може да е в зависимост от отпадъка. Не е фиксирано

изискването на Наредбата за зависимост на температурата от съдържанието на хлор в отпадъка, какъвто има в пестицидите. При неспазване на тези температури се предполага образуване на диоксини и фурани - доказано канцерогенни замърсители, трайно увреждащи организма.

Няма и яснота за образуващите се от процеса пепел, шлака и отпадъци от пречистването на димните газове, което е проблем при изгарянето на всякакви видове отпадъци, а в случая всички изброени се класифицират като опасни съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците. Няма информация за очакваните количества, къде ще се транспортират и как ще бъдат третирани, нито кои фирми ще отговарят за тази част от дейността.

Допълваме и, че разрешителното е на фирмата "Екосейф" ООД за имот 20482.124.701 в промишлената зона на Девня. Фирма "Екосейф" ООД е част от консорциум, който има договор за събиране, сортиране, изнасяне и горене на пестициди в чужбина в рамките на вече споменатия проект "Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност", финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество. Фирмата "Ви Пи екосолюшънс" ЕООД също има разрешително за горене на пестициди за същия имот, независимо, че никога не е била негов собственик, и към датата на издаване на разрешителното ѝ той е бил собственост на "ЕкоСейф" ООД.

Обявеното извънредно положение в страната във връзка с борбата срещу разпространението на вируса, причиняващ COVID-19, не налага по никакъв начин обезвреждането в спешен порядък на тези пестициди в посочените местни инсинератори.

Още по-неподходящо е - според предложението в закона, това да се случва без прилагане на закона за обществени поръчки.

Бихме искали да попитаме:

1. Защо се прекратява износът на пестицидите за обезвреждане?
2. Каква е извънредната необходимост, която налага пестицидите да бъдат обезвредени в страната, за да бъде това част от закон за извънредното положение?
3. Каква е извънредната необходимост обезвреждането на пестициди да се прави без обществена поръчка?
4. Защо е разрешено изгарянето на опасни пестициди на по-малко от един километър от последните къщи на град Девня?
5. Как РИОСВ Варна е издала разрешително по ЗУО на търговско дружество да гори опасни отпадъци в чужд имот?
6. С какъв експертен потенциал разполага РИОСВ Варна за да преценява екологичните последици от горенето на пестициди? Кои служители на РИОСВ Варна са обучавани, изследвали, проектирали или поне виждали инсталация за изгаряне на опасни отпадъци и пестициди?

7. Как е разрешено изгарянето на опасни отпадъци, без да са определени точките и параметрите за контрол на отпадни газове?
8. По какъв начин и с какъв капацитет РИОСВ Варна ще контролира отпадните газове от тази преносима установка?
9. Защо не е обявен за приключен договорът на ПУДООС с Фирма "Екосейф" ООД за изнасяне на 911 тона пестициди от обхвата на РИОСВ Враца, Плевен и Монтана към заводите в чужбина, след като е изтекъл през декември 2019?
10. Каква част от този договор не е изпълнена и колко тона и какви пестициди са останали в България?
11. Какви са санкциите към Фирма "Екосейф" ООД за неизпълнение на договора?
12. Какви са доказателствата, че Фирма "Екосейф" ООД са изнесли 628 тона стари пестициди от другите си два договора с ПУДООС за складове в обхвата на РИОСВ Благоевград, Пазарджик, Перник, София, Бургас и Стара Загора в чужбина, а не чакат по складове, за да бъдат изгорени по време на извънредното положение?
13. Предупредена ли е Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, че може да настъпи промяна на условията на сключения договор за проекта „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“?
14. Колко ще струва изгарянето на тези пестициди в инсталациите в България?
15. Защо пестицидите ще се изгарят в инсталации, които не само не отговарят на най-добрите налични техники, но и на изискванията на националното законодателство?
16. Защо фирма, която е трябвало да изнесе пестицидите по договор сега ще получи нов, но вече за изгаряне в собствена и неотговаряща на изискванията инсталация, вместо да бъде санкционирана за неизпълнение на предходния догов

Очакваме публичен отговор на тези въпроси.

С уважение,
Данита Заричинова,
Член на УС на екологично сдружение „За Земята“
част от коалицията „За да остане природа в България“

В коалицията „За да остане природа в България“ членуват Асоциация на парковете в България, Българската асоциация за алтернативен туризъм, Българското дружество за защита на птиците, Българското дружество по фитоценология – 2001, Българска федерация по катерене и алпинизъм, Българска федерация по спелеология, Българската фондация „Биоразнообразие“, Грийнпийс България, Екологично сдружение „За Земята“, Информационния и учебен център по екология, Народно читалище „Бъдеше Сега“, Сдружение „Агролинк“, Сдружение „Байкария“, Сдружение „Белият бряг“, Сдружение за дива природа – БАЛКАНИ, Сдружение „Природа назаем“, СНЦ „Зелени Балкани“, Сдружение „Природен Фонд“, клуб UNESCO към Студентски съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“, Софийско гражданско сдружение „Щастливеца“, гражданска група „Да спасим Иракли“, „Граждани за Рила“ и WWF Дунавско-Карпатска програма България. Коалицията е подкрепена от още над 50 организации, групи и инициативи. <http://forthenature.org>